

■ **Educație și Formare:** studii universitare de doctorat, Doctor în drept, specializarea Drept Internațional – Drepturile Omului, Școala doctorală a Universității Titu Maiorescu; Doctor în Istorie, specializarea Istoria modernă și contemporană, Școala doctorală a Universității din Craiova; studii masterale, master în domeniul Drepturile Omului, Catedra UNESCO și Universitatea de Nord Baia Mare – cu aportul experților de la Consiliul Europei și Uniunea Europeană; licențiat în drept/lucrare de licență în domeniul Dreptului Internațional Public, la Universitatea București, în anul 2000; licențiat în electronică și telecomunicații/specializarea proiectare de circuite integrate digitale, Institutul Politehnic București, Facultatea de Electronică și Telecomunicații – secția fizica semiconductoarelor, în anul 1998; numeroase studii postuniversitare.

■ **Experiență profesională:** lector universitar dr. la Școala Națională de Studii Politice și Administrative (din 2016), cadru didactic asociat la Școala Națională de Studii Politice și Administrative (perioada 2004-2015), Universitatea de Vest Timișoara (din 2014), Universitatea Națională de Apărare – Colegiul Național de Apărare (din 2006), Academia de Poliție – Colegiul Național de Afaceri Interne (din 2020), Universitatea Bioterra (din 2017); ministru plenipotențiar în Direcția Europa de Est și Asia Centrală – Ministerul Afacerilor Externe (2022-în prezent).

■ **Cercetare științifică: Cărți:** *Ordinea juridică instituțională comunitară*, Ed. Paideia, București, 2007; *Basarabia, România și geopolitica Marilor Puteri*, Ed. Pontos, Chișinău, 2011; *European Institution*, Ed. Pro Universitaria, București, 2013; *Bessarabia, Romania and the Great Power's Geopolitics (1914-1947)*, Ed. Pro Universitaria, București, 2013; *European Construction*, Ed. Pro Universitaria, București, 2016; *Diplomatic Law*, Ed. Pro Universitaria, București, 2016; *Human Rights*, Ed. Pro Universitaria, București, 2017; *De la diplomația tradițională la diplomația publică*, Ed. Pro Universitaria, București, 2021 (serie de autor); *Instrumentele specifice diplomației publice și domenii conexe*, Ed. Pro Universitaria, București, 2021 (serie de autor); *Subiectele specifice diplomației publice*, Ed. Pro Universitaria, București, 2022 (serie de autor); *Diplomația în era informatizării. Noua diplomație publică*, Ed. Pro Universitaria, București, 2022 (serie de autor). **Articole în reviste de specialitate:** Peste 40 de articole publicate în reviste de specialitate sau în volume ale diferitelor conferințe științifice.

EVOLUȚII ÎN DREPTUL DIPLOMATIC ȘI CONSULAR ÎN ERA GLOBALIZĂRII

Cuprins

PREFAȚĂ.....	5
CAPITOLUL I. CONSIDERAȚII GENERALE.....	9
CAPITOLUL II. STABILIREA RELAȚIILOR DIPLOMATICE ȘI CONSULARE.....	13
CAPITOLUL III. FUNCȚIILE DIPLOMATICE ȘI CONSULARE CODIFICATE ÎN CONVENȚIILE DE LA VIENA.....	17
CAPITOLUL IV. PRIVILEGIILE, IMUNITĂȚILE ȘI INVIOLABILITĂȚILE, ANALIZĂ COMPARATIVĂ (CVRD ȘI CVRC).....	19
4.1. Considerente generale.....	19
4.2. Inviolabilitatea localurilor diplomatice și consulare.....	22
4.3. Privilegiile și imunitățile agenților diplomați și consulari.....	27
4.3.1. Imunitatea.....	27
4.3.2. Inviolabilitatea personală.....	31
4.3.3. Privilegiile.....	32
4.4. Inviolabilitatea comunicării și documentelor diplomatice și consulare.....	34
4.4.1. Inviolabilitatea arhivelor și a documentelor.....	34
4.4.2. Libertatea de comunicare.....	35
4.4.3. Vulnerabilitățile comunicării relevate de cazul WikiLeaks.....	36
4.4.4. Valiza diplomatică și consulară.....	38
CAPITOLUL V. SUVERANITATEA, TERITORIALITATEA, IMUNITĂȚILE ȘI DREPTURILE OMULUI.....	42
CAPITOLUL VI. IMUNITATE VERSUS EXECUTARE.....	45
CAPITOLUL VII. ACTIVITATEA CONSULARĂ – PRINCIPALA INTERFAȚĂ CU OPINIA PUBLICĂ.....	48
7.1. Considerații generale.....	48
7.2. Evoluția istorică a activității consulare.....	51

7.3. Evoluția istorică a relațiilor consulare ale României	58
7.3.1. Considerente generale	58
7.3.2. Circumstanțele dezvoltării relațiilor consulare în România	60
7.3.3. Practica consulară în sistemul capitulațiilor	62
7.3.4. Înființarea consulatelor străine pe teritoriul României.....	64
7.3.5. Înființarea consulatelor românești în străinătate	68
7.3.6. Caracteristicile activității consulare a României	69
7.3.6.1. Activitatea consulară în Principatele Unite.....	69
7.3.6.2. Relațiile consulare românești după semnarea Convenției de la Viena (1963).....	71
7.3.6.3. Relațiile consulare actuale ale României.....	73
7.3.6.4. Aderarea României la spațiul Schengen	75
7.3.6.5. Remarci finale.....	77

CAPITOLUL VIII. TRĂSĂTURILE CARACTERISTICE ALE ACTIVITĂȚII CONSULARE ȘI REGLEMENTAREA ACESTEIA	80
8.1. Considerații generale	80
8.2. Izvoarele dreptului consular	81
8.3. Relațiile consulare și modul de stabilire a relațiilor consulare	82
8.4. Caracteristicile funcțiilor consulare tradiționale.....	84
8.5. Personalul postului consular	87
8.6. Privilegii și imunități consulare.....	92
8.6.1. Noțiuni	92
8.6.2. Drepturile, facilitățile, privilegiile și imunitățile privind oficiile consulare.....	94
8.6.2.1. Imunitatea de jurisdicție.....	94
8.6.2.2. Inviolabilitatea personală	95
8.6.2.3. Inviolabilitatea localurilor, a bunurilor consulare și a reședinței consulului	96
8.6.2.4. Inviolabilitatea arhivelor și documentelor consulare	97
8.6.2.5. Scutirea fiscală a localurilor oficiilor consulare	98
8.6.2.6. Libertatea de deplasare.....	99
8.6.2.7. Libertatea de comunicare	99
8.6.2.8. Comunicarea cu autoritățile statului de reședință.....	100
8.6.2.9. Comunicarea oficiului consular cu cetățenii statului trimițător	100
8.6.2.10. Folosirea drapelului și a stemei naționale	101

8.6.2.11. Încasarea de sume cu titlu de drepturi și taxe consulare.....	102
8.6.2.12. Procurarea localurilor consulare și a locuințelor pentru personalul oficiului consular	102
8.6.2.13. Exceptarea de la obligația de a depune ca martor	103
8.6.2.14. Scutirea de înmatriculare a străinilor și de permis de ședere	103
8.6.2.15. Scutirea de permis de muncă	104
8.6.2.16. Scutirea de prestații personale.....	104
8.6.2.17. Scutiri fiscale, vamale, de la succesiuni și de la regimul de securitate socială	104
8.6.2.18. Drepturile, facilitățile, privilegiile și imunitățile acordate membrilor de familie.....	105
8.6.2.19. Începutul și încetarea facilităților, privilegiilor și imunităților consulare	105
8.6.2.20. Persoanele excluse de la beneficiul drepturilor, facilităților, privilegiilor și imunităților consulare.....	106
8.6.3. Concluzii	106
8.7. Evoluțiile în substanța activității consulare în epoca modernă.....	107
8.7.1. Persoanele fizice și asistența.....	108
8.7.2. Contextul în care se încadrează activitatea consulară	112
8.7.3. Interferențele activității consulare cu domeniul diplomației.....	115
8.7.4. Activitatea consulară ca instrument politic.....	120
8.7.5. Obiectivele interesului național	120
8.7.6. Schimbarea rolului statului.....	122
8.7.7. Concluzie	126
CAPITOLUL IX. EVOLUȚII ALE FUNCȚIILOR DIPLOMATICE ȘI CONSULARE ÎN ERA GLOBALIZĂRII.....	128
9.1. Funcții diplomatice	128
9.1.1. Prevederile Convenției de la Viena privind relațiile diplomatice	128
9.1.2. Evoluțiile în conținutul funcțiilor diplomatice în secolul XXI.....	130
9.2. Evoluțiile în conținutul funcțiilor consulare în secolul XXI	135
9.2.1. Convenția de la Viena privind relațiile consulare	135
9.2.2. Evoluțiile în materie de asistență și protecție consulară.....	138

9.2.3. Evoluțiile funcțiilor consulare în domeniile administrativ și juridic146

CAPITOLUL 10. CONCLUZIE: CONVENȚIILE DE LA VIENA ÎN SECOLUL XXI149

BIBLIOGRAFIE151

Librăria ta de carte de specialitate
juridică, economică și business

Din 2008 suntem
alegerea lor...

TU?

Cursuri universitare • Tratamente • Monografii • Coduri • Legislație • Jurisprudență • Reviste de specialitate

www.ujmag.ro

Bd. Iuliu Maniu nr. 7, clădirea Cotroceni Business Center corp C,
sector 6, București (lângă AFI MALL)

021.312.22.21 | 0733.673.555 | comenzi@ujmag.ro

Considerații generale

Această lucrare își propune ilustrarea modului în care a evoluat practica diplomatică și consulară în era globalizării, pornind de la documentele internaționale de referință prin care sunt codificate normele ce guvernează domeniul, Convențiile de la Viena din 1961 și 1963.

Fără a ne propune să intrăm în detalii, vom efectua o analiză comparativă, mai degrabă calitativă, decât scolastică.

Asemenea oricărei alte categorii socioprofesionale, activitatea diplomatică și cea consulară au constituit teme de reglementare pentru juriști, angrenați în procesul de negociere diplomatică. În mod evident, impulsul major în demararea negocierilor internaționale a venit ca urmare a dispozițiilor reglementate în Carta Organizației Națiunilor Unite (ONU), aceasta reușind să sintetizeze, în dispozitivul său, principalele evoluții înregistrate în domeniile respective până la momentul adoptării sale.

Este utilă o menționare succintă a importanței pe care au avut-o în reglementările convenite sub auspiciile ONU concluziile rezultate în urma Conferințelor de la Haga din 1899 și 1907, cu privire la soluționarea pașnică a diferendelor, Pactului Briand-Kellog, prin care statele semnatare au decis să scoată în afara legii utilizarea forței și a amenințării cu forța în relațiile dintre state, prin incriminarea războiului ca formă de soluționare a diferendelor.

De asemenea, au fost definite concepte precum *agresiunea și agresorul*, dezvoltate de doi iluștri diplomați ai vremii, Nicolae Titulescu și Maxim Litvinov. La acestea s-au mai adăugat codificările cutumelor referitoare la suveranitatea națională și reevaluarea respectării cu bună-credință a angajamentelor asumate.

Acest capitol își propune să analizeze succint, comparativ, principalele aspecte ce vizează stabilirea relațiilor diplomatice și consulare, funcțiile diplomatice și consulare și modul în care trebuie înțelese și aplicate în jurisprudența contemporană prevederile celor două convenții referitoare la privilegii, imunități și inviolabilități.

Fără a intra în detalii juridice, această analiză are ca scop evidențierea modului în care *diplomația modernă reușește să modeleze dreptul interna-*

țional contemporan, în sensul adaptării sale la noile provocări lansate de fenomenul globalizării.

Pornind de la o bogată practică diplomatică, dar și de la doctrinele consacrate în acest domeniu, statele membre ONU au demarat procesul de codificare a conduitei lor în relațiile internaționale, pe care s-au obligat să o respecte în plan bilateral, pentru ca mai apoi, la aproape două decenii după aceea, să continue demersul pentru codificarea raporturilor multilaterale.

Convenția de la Viena, din 1961, privind relațiile diplomatice (denumită în continuare CVRD) și *Convenția de la Viena, din 1963*, asupra relațiilor consulare (denumită în continuare CVRC) reprezintă, până în prezent, nucleul dreptului diplomatic și consular.

Convenția privind relațiile diplomatice a fost semnată la Viena pe 18 aprilie 1961 și a intrat în vigoare pe 24 aprilie 1964¹. Odată cu aceasta, s-au mai adoptat două protocoale opționale:

- *Protocolul opțional privind dobândirea naționalității*, încheiat la Viena pe 18 aprilie 1961 și intrat în vigoare pe 24 aprilie 1964², la care au devenit parte 51 de state.
- *Protocolul opțional privind soluționarea obligatorie a diferendelor*, încheiat la Viena pe 18 aprilie 1961, intrat în vigoare pe 24 aprilie 1964³, la care au devenit parte 66 de state.

În ceea ce privește convenția care reglementează activitatea diplomatică în domeniul relațiilor consulare, ea a fost semnată la Viena pe 24 aprilie 1963 și a intrat în vigoare pe 19 martie 1967⁴, fiind adoptată de 173 de state.

Totodată, au mai fost negociate și semnate alte două documente opționale care dezvoltă sectorial convenția:

- *Protocolul opțional la Convenția de la Viena privind relațiile consulare, referitor la dobândirea naționalității*, încheiat la Viena pe 24 aprilie 1963 și intrat în vigoare pe 19 martie 1967⁵, la care au devenit parte 39 de state;
- *Protocolul opțional la Convenția de la Viena privind relațiile consulare, referitor la soluționarea obligatorie a diferendelor*, încheiat la

¹ UNTC (United Nations Treaty Collection), vol. 500, p. 95, nr. 310.

² *Idem*, p. 223.

³ *Ibidem*.

⁴ UNTC, vol. 596, p. 262, nr. 8638.

⁵ *Idem*, p. 469.

Viena pe 24 aprilie 1963, intrat în vigoare pe 19 martie 1967⁶ și la care au devenit parte 48 de state.

Prevederile acestor convenții au devenit normă de conduită obligatorie asumată de statele semnatare, prin exprimarea acordului de voință suverană nevicat, contribuind, în majoritate, la formarea unei *importante ramuri de drept internațional*.

CVRD a codificat într-o mare măsură regulile elementare cu privire la conduita statelor în relațiile diplomatice bilaterale⁷, iar mai apoi prevederile acestei convenții au devenit parte integrantă a dreptului internațional contemporan⁸. Cele 187 de state semnatare ale convenției, prin asumarea prevederilor sale, i-au conferit acesteia o aplicabilitate globală⁹.

Un efect asemănător în arhitectura relațiilor internaționale l-a avut și CVRC, care s-a poziționat de la bun început la originea eforturilor ONU pentru codificarea dreptului internațional.

Spre deosebire însă de CVRD, care a fost încheiat la Neue Hofburg din Viena, negocierile CVRC trebuiau să abordeze un număr mai mare de teme controversate, asupra cărora existau divergențe între delegațiile implicate în acest proces, codificarea dreptului consular dovedindu-se mai anevoioasă decât cea a dreptului diplomatic din 1961¹⁰.

⁶ UNTC, vol. 596, p. 262, nr. 8638

⁷ M. Bossuyt, J. Wouters, *Grondlijnen van Internationaal Recht*, Intersentia, Antwerp-Oxford, 2005, p. 405; G.R. Berridge, *Diplomacy: Theory and Practice*, ed. a 4-a, Palgrave Macmillan, Basingstoke, 2010, pp. 109-110; E. Denza, *Diplomatic Law: A Commentary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations*, Oxford University Press, Oxford, 2008, pp. 3-12; R. Langhorne, *The Regulation of Diplomatic Practice*, în C. Jönsson, R. Langhorne (eds.), *Diplomacy*, ed. a 2-a, Sage, Londra, 2006, pp. 316-33; J. Verhoeven, *Droit international public*, Larcier, Bruxelles, 2000, p. 106.

⁸ Vezi CIJ, *Caz privind personalul diplomatic și consular al Statelor Unite la Teheran*, Hotărârea din 24 mai 1980, *SUA c. Iranului*, în CIJ Rec. 1980, 3, §62; CIJ, *Caz privind mandatul de arestare din 11 aprilie 2000, Republica Democrată Congo împotriva Belgiei*, 14 februarie 2002, în CIJ Rec. 2002, 1, §52.

⁹ E. Denza, *Diplomatic Law: A Commentary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations*, *op. cit.*, p. 1; H.P. Hestermeyer, *Vienna Convention on Diplomatic Relations (1961)*, în Max Planck Encyclopedia of Public International Law, p. 1, disponibil la adresa www.mpepil.com.

¹⁰ L.T. Lee, J. Quigley, *Consular Law and Practice*, ed. a 3-a, Oxford University Press, Oxford, 2008, pp. 21-23.

Prin urmare, nu a fost considerată o simplă codificare a unor cutume¹¹, chiar dacă principalele sale dispoziții au dobândit de-a lungul timpului statutul cutumiar¹², iar 173 de state au ratificat convenția.

CVRC stabilește doar un cadru general, ce include standarde minime, dar admite validitatea altor acorduri, bilaterale sau regionale, anterioare intrării în vigoare a CVRC, precum și libertatea statelor părți de a încheia acorduri noi care să completeze, să extindă sau să amplifice dispozițiile convenției consulare¹³.

Capitolul II

Stabilirea relațiilor diplomatice și consulare

Normele dreptului internațional consideră că există diferențe semnificative între stabilirea unei misiuni diplomatice și celelalte instituții juridice, precum recunoașterea unui stat, stabilirea relațiilor diplomatice sau a celor consulare¹⁴.

Stabilirea relațiilor diplomatice este considerată deosebit de importantă pentru relațiile bilaterale, dar poate preceda instituirea unei reprezentări diplomatice, denumită adesea generic misiune diplomatică¹⁵. Stabilirea relațiilor și misiunilor diplomatice, dar și a celor consulare se realizează prin consimțământ reciproc (art. 2 din CVRD și art. 2 §1 din CVRC).

Potrivit reglementărilor celor două convenții, statele care stabilesc relații diplomatice trebuie să aibă în vedere și stabilirea de relații consulare, în acordul bilateral care statuează stabilirea relațiilor diplomatice, cu excepția situației în care există o mențiune expresă contrară în acest sens¹⁶.

Relațiile consulare pot fi, de asemenea, stabilite *independent de existența relațiilor diplomatice*, existând chiar practica de a fi stabilite anterior acestora din urmă¹⁷. Prin urmare, încetarea relațiilor diplomatice nu implică *ipso facto* încetarea relațiilor consulare¹⁸.

Relevant pentru mențiunile făcute este cazul relațiilor diplomatice și consulare dintre Argentina și Marea Britanie, care au fost complet întrerupte în anul 1982, ca urmare a invaziei Insulelor Falkland. Restabilirea relațiilor consulare, în baza unei declarații comune din 19 octombrie 1989 (art. 4), a fost anunțată cu un an înainte de reluarea relațiilor diplomatice¹⁹.

¹⁴ M. Zieck, *Diplomatiek en Consulaire Recht*, în N. Horbach, R. Lefeber, O. Ribbelink (ed.), *Handboek Internationaal Recht*, T.M.C. Asser Press, Haga, 2007, p. 278; I. Roberts, *Satow's Diplomatic Practice*, ed. a 6-a, Oxford University Press, Oxford, 2009, p. 71. Deși sunt acte juridice diferite, unii pași pot avea loc în același timp.

¹⁵ M. Zieck, *Diplomatiek en Consulaire Recht*, op. cit., p. 278.

¹⁶ Art. 2, §2 din CVRC.

¹⁷ I. Roberts, *Satow's Diplomatic Practice*, op. cit., p. 227.

¹⁸ Art. 2, §3 din CVRC. M. Evans, *Current Developments: Public International Law. The Restoration of Diplomatic Relations between Argentina and the United Kingdom*, în *International and Comparative Law Quarterly* nr. 40(2)/1991, pp. 473-482.

¹⁹ M. Evans, *Current Developments: Public International Law. The Restoration of Diplomatic Relations between Argentina and the United Kingdom*, op. cit., pp. 473-482.

¹¹ L.T. Lee, J. Quigley, *Consular Law and Practice*, ed. a 3-a, Oxford University Press, Oxford, 2008, pp. 17-18, 25. A se vedea și M. Bossuyt, J. Wouters, *Grondlijnen van Internationaal Recht*, op. cit., p. 420.

¹² CIJ, *Cazul privind personalul diplomatic și consular al Statelor Unite la Teheran*, op. cit.

¹³ Art. 73 din CVRC.

Stabilirea de relații diplomatice sau consulare este reglementată de CVRD, în care este prevăzută procedura de urmat pentru materializarea intenției de a demara negocierile în acest sens, prin intermediul unei solicitări din partea Ministerului Afacerilor Externe al statului trimițător, adresată autorităților statului primitor. Decizia propriu-zisă privind deschiderea unei misiuni diplomatice este luată la nivel de șef de stat sau de guvern²⁰.

Pentru acreditarea șefului de misiune și a personalului diplomatic există reglementări punctuale în dreptul diplomatic²¹.

În cazul desemnării șefului de misiune, CVRD reglementează realizarea sa în două etape. Prima etapă vizează consultarea statului în care acesta urmează să fie desemnat, procedură cunoscută ca fiind, de fapt, solicitarea unui *agrement*. Ea constă în transmiterea numelui și CV-ului celui propus pentru această calitate, prin canale diplomatice, guvernului statului în care se dorește trimiterea sa²².

Răspunsul statului-gazdă nu mai este clar reglementat, tocmai din cauza caracterului informal al acestei consultări, existând și probabilitatea ca propunerea să nu fie pe placul statului primitor. De aceea, CVRD nu stabilește o formă sau o metodă care să fie folosită pentru formularea răspunsului²³.

În situația dezirabilă a acordării *agrementului* de către statul-gazdă, situația cel mai des întâlnită în practica diplomatică, etapa următoare este desemnarea oficială a persoanei agreeate. Uzanțele diplomatice prevăd ca această desemnare să fie formalizată printr-un document diplomatic numit *scrisoare de acreditare*, semnat de șeful statului trimițător și adresat șefului statului primitor, pe care trimisul său o va înainta personal șefului statului-gazdă²⁴.

²⁰ B. Sen, *A Diplomat's Handbook of International Law and Practice*, Kluwer, Dordrecht, 1988, p. 22.

²¹ E. Denza, *Diplomatic Law: A Commentary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations*, op. cit., p. 49.

²² A se vedea B. Sen, *A Diplomat's Handbook of International Law and Practice*, op. cit., p. 34; E. Denza, *Diplomatic Law: A Commentary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations*, op. cit., p. 49; I. Roberts, *Satow's Diplomatic Practice*, op. cit., p. 84.

²³ E. Denza, *Diplomatic Law: A Commentary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations*, op. cit., p. 49. Membrii unei misiuni diplomatice alții decât șeful misiunii nu trebuie să urmeze procedura obținerii *agrementului* anterior al statului primitor (art. 7 din CVRD).

²⁴ B. Sen, *A Diplomat's Handbook of International Law and Practice*, op. cit., p. 50; M. Zieck, *Diplomatiek en Consular Recht*, op. cit., p. 281.

Statul trimițător se va strădui să nominalizeze o persoană care nu se află în dizgrația autorităților statului în care acesta urmează să-și desfășoare activitatea, tocmai pentru a crea premisele dezvoltării relațiilor bilaterale și a evita înrăutățirea lor.

În situația, mai puțin probabilă, în care persoana desemnată nu este bine văzută în statul primitor, acesta are opțiunea de a refuza *agrementul* sau, respectând specificul activității diplomatice, de a întârzia *sine die* răspunsul. La rândul său, statul trimițător, dacă primește un refuz sau dacă nu primește într-un timp rezonabil *agrementul* pentru propunerea făcută, va trebui să înainteze o altă candidatură.

Se consideră că începutul oficial al activității unui șef de misiune diplomatică, în care își preia funcțiile în statul primitor, este marcat fie atunci când acesta și-a prezentat *scrisorile de acreditare*, fie când sosirea lui a fost notificată prin transmiterea unei copii fidele a ei, prezentată Ministerului Afacerilor Externe al statului primitor, prin care se certifică acreditarea sa²⁵.

În cazul numirii celorlalți membri ai personalului diplomatic, procedura stabilește ca detaliile numirii lor să fie transmise Ministerului Afacerilor Externe al statului primitor doar printr-o notificare expresă²⁶.

În ceea ce privește activitatea consulară, se va proceda asemănător, cu anumite nuanțe referitoare la șeful de misiune. Pentru trimiterea acestuia în calitate de șef al unui oficiu consular se va solicita statului primitor acordarea unui *exequatur*²⁷.

Pentru a primi *exequatur* în statul-gazdă, statul trimițător va furniza detaliile într-un document cu privire la propunerea sa referitoare la desemnarea șefului oficiului consular, numit *patentă consulară*. Acest document certifică capacitatea, rangul și clasa consulară a persoanei desemnate, incluzând în textul său detalii cu privire la circumscripția în care se dorește să activeze, precum și precizarea tipului de activități pe care urmează să le desfășoare în cadrul ei²⁸.

Există și situații în care statul-gazdă solicită *exequatur* nu doar șefului oficiului consular, în conformitate cu o lege sau reglementări interne, ci și celorlalți diplomați care urmează să-și desfășoare activitatea în acest domeniu²⁹.

²⁵ Art. 13, §1 din CVRD.

²⁶ Art. 10 din CVRD.

²⁷ Art. 11, §1 din CVRC.

²⁸ Vezi art. 19, §§3-4 din CVRC; I. Roberts, *Satow's Diplomatic Practice*, op. cit., p. 214; L.T. Lee, J. Quigley, *Consular Law and Practice*, op. cit., p. 83.

²⁹ Art. 12 din CVRC.

CVRC nu precizează nicio cerință formală pentru *exequatur*-ul consular, dar solicită statului primitor să notifice imediat autoritățile competente despre circumscripția consulară a autorizării și admitterii unui șef al unui oficiu consular, chiar și în situația exercitării provizorii a funcțiilor sale³⁰.

De asemenea, Convențiile *nu obligă un stat primitor să își motiveze decizia* de a nu acorda autorizația necesară unui diplomat sau consul străin³¹.

În practica consulară s-au înregistrat și situații de refuz din partea statului-gazdă, cum a fost cazul deciziei guvernului francez de a nu acorda aprobarea pentru deschiderea unui post consular al Republicii Albania la Caen și, ulterior, refuzul *exequatur*-ului necesar pentru consulul onorific albanez, care nu puteau fi atacate în fața sistemului judiciar administrativ francez³².

³⁰ Art. 12, §§1 și 14 din CVRC.

³¹ Art. 4, §2 din CVRD și 12, §2 din CVRC.

³² Curtea de Apel Administrativă din Nantes, Franța, Rejet, N° de rôle 05333, 2 decembrie 2005, accesibil la www.lexeek.com/jus-luminum/, în Jurisprudence Jus Luminum nr. J185700.

Capitolul III

Funcțiile diplomatice și consulare codificate în convențiile de la Viena

Practica diplomatică a stabilit că funcțiile diplomatice trebuie să fie distincte de cele consulare. Principial, funcțiile consulare *nu au un caracter reprezentativ sau politic, ci unul economic, comercial, practic și administrativ*³³. Prin urmare, absența funcției reprezentative împiedică autorizarea unui agent consular pentru a impune sau apăra procedurile legale în numele statului său în altă țară, cu excepția cazului în care a fost mandatat în mod expres în acest sens³⁴.

Pe lângă aceasta, funcțiile diplomatice sunt îndeplinite, în mare parte, prin interacțiunea cu guvernul central al statului-gazdă, spre deosebire de funcțiile consulare care sunt îndeplinite prin contacte cu actori locali, cum ar fi întreprinderi, polițiști sau ofițeri din penitenciare, personalități din domeniul cultural³⁵.

Având în vedere că există diferențe semnificative între cele două convenții, trebuie să se sesizeze și anumite părți comune³⁶.

În primul rând, *interconexiunea tot mai mare dintre aspectele politice și interesele economice și comerciale* ale statelor trimitătoare în străinătate. În multe cazuri, nu se poate stabili o distincție completă între funcțiile diplomatice și cele consulare, fiind aproape imposibil de trasat o linie clară de demarcare între acestea³⁷.

Art. 5 lit. a) din CVRC, de exemplu, atribuie consulului competența de a proteja *toate interesele statului trimitător și ale resortisanților săi*, atât persoane fizice, cât și companii private, în statul primitor, fără a mai continua cu vreo altă specificație.

³³ J.-M., Salmon, *Manuel de droit diplomatique*, Bruylant, Bruxelles, 1994, p. 522; I. Roberts, *Satow's Diplomatic Practice*, op. cit., pp. 249, 260.

³⁴ J.-M. Salmon, *Manuel de droit diplomatique*, op. cit., pp. 461, 522.

³⁵ I. Roberts, *Satow's Diplomatic Practice*, op. cit., pp. 79, 249, 259.

³⁶ E. Denza, *Diplomatic Law: A Commentary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations*, op. cit., p. 40; I. Roberts, *Satow's Diplomatic Practice*, op. cit., p. 259.

³⁷ L.T. Lee, J. Quigley, *Consular Law and Practice*, op. cit., p. 541; în același sens: I. Roberts, *Satow's Diplomatic Practice*, op. cit., p. 260.

Pentru a realiza o deosebire între îndeplinirea funcțiilor diplomatice și cele consulare, trebuie analizat modul în care este îndeplinită fiecare și metodele utilizate pentru exercitarea lor.

Distincția nu trebuie să aibă în vedere doar o raportare la textele art. 3 din CVRD și art. 5 din CVRC³⁸. Examinând prevederile art. 3 din CVRD și cele ale art. 5 din CVRC, se poate constata că *ambele enumeră protecția cetățenilor ca funcție de bază*.

Cu toate acestea, în timp ce un diplomat va proteja într-un sens general, prin instrumentul juridic al *protecției diplomatice*, agentul consular va proteja cetățeanul în cazuri individuale în funcție de nevoile concrete, apelând la instrumentul *protecției consulare*³⁹.

Pe de altă parte, așa cum s-a menționat, convențiile prevăd posibilitatea ca funcțiile consulare să poată fi îndeplinite de agenți diplomati, iar funcțiile diplomatice de oficiile consulare.

Totodată, deși funcțiile enumerate la art. 5 din CVRC sunt mult mai detaliat realizate și mult mai specifice în comparație cu funcțiile diplomatice formulate pe larg în art. 3 din CVRD, niciunul dintre aceste articole nu este exhaustiv.

Capitolul IV

Privilegiile, imunitățile și inviolabilitățile, analiză comparativă (CVRD și CVRC)

4.1. Considerente generale

Reglementările privind privilegiile, imunitățile și inviolabilitatea se regăsesc atât în CVRD, cât și în CVRC. Cu toate acestea, niciuna dintre convenții nu definește acești termeni. În general, trebuie să se facă distincție între diferitele concepte realizate.

Conform reglementărilor în materie, prin *imunitate* se va înțelege atât imunitatea de jurisdicție (art. 31 §1 din CVRD; art. 43 din CVRC), cât și imunitatea de la executare (art. 31 §3 din CVRD, art. 45 §4 din CVRC), iar distincția dintre termenii *privilegiu* și *imunitate* este ușor de definit cu exactitate, termenii fiind adesea folosiți interșanjabil⁴⁰.

Inviolabilitatea obligă statul primitor la acțiuni pro-active, *de a face*, întreprinse cu scopul de a asigura protecția statului-gazdă și, pe de altă parte, la acțiuni de reținere, *de a nu face*, de a se abține de la exercitarea oricărui drept suveran, în special drepturi de executare⁴¹.

La rândul lor, *privilegiile* pot fi înțelese cel mai bine prin expresia „alte avantaje decât imunitățile și inviolabilitatea”⁴². Contrar imunităților, a căror natură juridică este procedurală, *privilegiile sunt drepturi substanțiale*, de fond.

Un privilegiu denotă o scutire de la legi sau reglementări, în timp ce o imunitate nu implică nicio derogare de la dreptul material, dar conferă protecție procedurală privind aplicarea jurisdicției naționale din statul primitor⁴³.

⁴⁰ I. Roberts, *Satow's Diplomatic Practice*, op. cit., pp. 121-122; L.T. Lee, J. Quigley, *Consular Law and Practice*, op. cit., p. 341.

⁴¹ E. Denza, *Diplomatic Law: A Commentary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations*, op. cit., pp. 135-6; M. Bossuyt, J. Wouters, *Grondlijnen van Internationaal Recht*, op. cit., p. 389; M. Zieck, *Diplomatiek en Consulair Recht*, op. cit., p. 284.

⁴² M. Bossuyt, J. Wouters, *Grondlijnen van Internationaal Recht*, op. cit., p. 390; M. Zieck, *Diplomatiek en Consulair Recht*, op. cit., p. 284.

⁴³ I. Roberts, *Satow's Diplomatic Practice*, op. cit., pp. 121-122; L.T. Lee, J. Quigley, *Consular Law and Practice*, op. cit., p. 341; M. Bossuyt, J. Wouters, *Grondlijnen van Internationaal Recht*, op. cit., pp. 390-391.

³⁸ E. Denza, *Diplomatic Law: A Commentary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations*, op. cit., p. 40.

³⁹ Vezi I. Roberts, *Satow's Diplomatic Practice*, op. cit., pp. 249, 260.